

Gyakorlati parasztvédelem

A vojvodinai parasztság életét és boldogulását komolyan tanulmányozó és ezek megkönnyítésére törekvő vojvodinai folyóiratok úgy magyar, mint szláv nyelven sokat foglalkoztak már azon társadalmi törvényszerűségek és erők ismertetésével, amelyek ma — a huszadik század derekán — a kis agrárállamok parasztságát csaknem teljes egészében koldúsbotra juttatták. Ezt a falu felé forduló érdeklődést sok nagyjelentőségű világgazdasági és világpolitikai esemény tette időszerűvé. Bebizonyosodott, hogy nem minden politikai irányzat oldja meg egyformán, ha módjában áll, a parasztkérdést. Eppen napjaink eseményei bizonyítják, hogy egy és ugyanazon országban miképpen teremt a két ellenséges politikai irányzat uralomajutása más és más viszonyokat, gazdasági politikai és társadalmi rendszert. Amíg ma az ukrán és fehérorosz parasztság egy csapásra ősi jussához, a kenyérhez és földhöz jutott, addig a lengyel parasztság legnagyobb része még nehezebb helyzetbe került, mint eddig volt. De a meze szembeszökő ellentétek és ellenmondásokon kívül is vannak óriási differenciák különféle államok parasztságainak életében. Ezek a különbségek a társadalmi fejlődés és politikai élet ezer kisebb-nagyobb jelentőségű eseményeitől függnék. (Jugoszlávia példáján látjuk, hogy még egy állam keretein belül is lehetnek mások- és mások.) A pénzgazdálkodásra való áttérés nem megy mindenütt egyformán végbe. Manapság pedig ez jellemzi legjobban a parasztság tényleges gazdasági és társadalmi helyzetét.

Vojvodinában a pénzgazdálkodásra való áttérés már a múlt század elején megtörtént. Ez azt jelenti, hogy itt az „egységes” parasztság osztályokra való tagozódása ma már igen szélsőséges stádiumba jutott. Ezen a folyamaton az agrárreform csak igen keveset lassított. A parasztlakosságnak következtében Vojvodinában is százezerszámra maradtak föld nélkül vagy csak igen kicsiny parcellákon. Érthető tehát, hogy a széles néprétegek és önmaguk sorsán segíteni akaró városi elemek, elsősorban a dolgozók, a falu felé irányítják tekintetüket Szerves egységgé akarják az összes dolgozókat kovácsolni.

Horvátországban a parasztság szélesmedrű politikai mozgalmat hívott életre. Értizodes harcok múlttal rendelkezve ma már abban a helyzetben van, hogy az őt érdeklő összes társadalmi kérdések megoldásánál maga is bizonyos szerepet visz. A horvát parasztpárt politikai vezetősége nincs ugyan a parasztlakosság kezében, de a parasztlakosság politikai érettsége és bátor harakészsége erősen befolyásolja a párt politikai irányvezetését társadalmi és gazdasági téren. Ezzel magyarázható, hogy rögtön a horvát-szerb politikai megegyezés után a horvát polgárság javára történő törvényhozás mellett egy-két olyan törvényerejű rendelet is napvilágot látott, amely a horvát parasztlakosság életében jelentékeny megkönnyebbülést jelenthet, ha öntudatos és harcosszellemmel úgy fog az azok életbentartása mellett örködni, ahogyan azokat kiharcolta.

Az első ilyen törvényes intézkedés a parasztlakosságot végre

hajtástól óvó rendelet, amely október 17-én lépett életbe az egész Horvát Bánság területén. A rendelet 1. szakasza értelmében nem fogható végrehajtás alá a paraszt háza és házatája 2000 m² területtel, megművelhető földje családtagonként fél hektár (de mindenesetre legkevesebb 3 hektár) kitérjedésben, és az ezen lévő épületek és felszerelesek. A „paraszt“ szó fogalma alatt az a fizikai személy értendő, akinek fő jövedelmi forrása a földművelés. Természetesen akkor ha ő maga műveli a földet családjával, vagy szükség esetén bér munkások alkalmazásával. A rendelet további fontos előírása az, hogy a végrehajtásra szánt földből maga a föld tulajdonosa jelöli ki azt a törvényes minimumot, amelyet a rendelet értelmében nem lehet elérvezetni. A rendelet nem tesz különbséget abban, hogy a végrehajtás milyen adósság fejében történik. Bármilyen legyen is a tartozás (bank-, adó-, kereskedelmi vagy bármely más üzleti adósság), a fentemlített kiterjedésű földet és házat nem lehet elérvezetni.

A gyakorlati parasztvédelem ezen törvényes megvalósulása természetesen maga után vonja a bankok, ügyvédek, kereskedők és uzsorások zajos elégedetlenségét. Mindenféle érvekkel bizonyítani akarják a rendelet haszontalanságát. Elsősorban azt a kifogást emelik, hogy az a paraszt, aki csak annyi földdel rendelkezik, amennyit a rendelet a végrehajtás alól kivon, sokkal nehezebben fog hitelt kapni, mint eddig. Arról azonban hallgatnak, hogy éppen a hitel volt az, ami a paraszt feje felől a házat, a lába alól az utolsó kapa földet is elvitte. Hitelviszonyaink és a bankok hitelpolitikája, valamint az uzsorások embertelen üzérkedése sajnos olyan, hogy az ilymódon nyújtott hitel a parasztnak sokkal nagyobb kárára volt, mint hasznára. Illuzión kívül semmit sem adtak a parasztnak, amikor az utolsó darab földet és kunyhót betáblázva hitelt nyújtottak neki.

Az ügyvédek kifogása a rendelet ellen „erkölcsi“, tehát ravaszabb természetű. Igazságtalan a rendelet, mivel a lusta, csalásra hajlamos és részeges parasztnak ép oly védelmet nyújt, mint a józanul élő, becsületes, jámbor parasztembernek, aki szorgalmával és becsületességével szerezte vagytonát. Nem beszélék természetesen arról, hogy ezeket a „lusta, részeges, csalásra hajlamos“ parasztnak ki lehet-e válogatni az utóbbiak közül és milyen törvényes és igazságos rendszabályokkal lehetne ezt megtenni.

Különbén is hogyan lehetséges, hogy a csaló, iszákos paraszt mellett a becsületes, jámbor, dolgozó paraszt is koldusbotra jutott és törvényes védelemre van szüksége a feje felett álló utolsó gerenda megmentésére? Nem ez bizonyítja-e legjobban, hogy társadalmunkban bizonyos erők és törvények működnek, amelyek szükségszerűen nyomorba kergetik még a legbecsületesebben dolgozó kisparasztnak is Dr. Politeo, a zágrebi ügyvédi kamara elnökének nyilatkozata a „Politikában“ az ügyvédi ravaszág és felfang magas színvonaláról tesz tanúságot Vladimír Iljicsnek a „diplomás lakájokról“ szóló megállapítását eleveníti fel, miszerint az uralkodó osztályok mindig találnak a nagy tudású emberek között számos olyant, aki őket minden körülmények között kiszolgálja.

A végrehajtástól óvó rendelet csak bevezetés kellene hogy legyen egy széles alapokra fektetett parasztvédelmi törvényhozásnak. Jugoszláviában, mint a kisbirtok klasszikus hazájában erre elengedhetetlen szükség van. Ez volna: állami hitel nyújtása a legszélesebb parasztrétegeknek. A hitel a legjobban erre utaltak, a világgazdaság felfordulása által békés munkájukban megzavart és a tönk szélére juttatott kisparasztságnak nyújtandó. Emellett fennmarad még a vojvodinai agrárérdekeltek ellátása szükséges leltárral, az adótörtés, a mezőgazdasági cikkek árainak feljavítása, az uzsora és üzérkedés leküzdése és más hasonló természetű kérdések sürgős rendezése.

A horvát parasztság összetartása és harcos fellépése kivívta a legszükségesebb kérdés megoldását és mint ilyen példát szolgáltat Vojvodina dolgozó parasztságának.

A vojvodinai parasztság és a dolgozók kialakulóban lévő politikai mozgalma nem hagyhatja figyelmen kívül ezeket a vívmányokat. Célkitűzéseiben első követelménye a Horvátországban újonnan bevezetett parasztvédelmi törvényes rendszabályok kiszélesítése az egész ország területére. Tisztában kell azonban lenni azzal is, hogy ez csak tényleges harccal és kitartó szervezési munkával érhető el. Eddig sohasem, de ezentúl sem fog az érett gyümölcs az ölébe hullani.

Kiss Flórián

Harc az élettérékért

A mai háborúban résztvevő államok különféle „igazságokkal” igyekeznek alátámasztani háborúskodásukat. Németországnak élettérre van szüksége, ahova vezetőinek szavai után ítélve emberfeleslegét telepítené. Anglia, Franciaország viszont az igazságos Európáért szállnak harcba. Vajjon melyiknek van igaza? Mi bújik meg az élettér és az igazságos Európa jelszavai mögött? Milyen előnyük lesz a harcbanálló népeknek, ha gyarmatot nyernek az egyik oldalon, vagy megórzik azokat a másikon? Mert a mai háború, akárhogy is csűrük-csavarják a dolgot, gyarmatokért folyik. A harcban álló nagyhatalmak jelszavai mögött a legridegebb hódító imperializmus rejtőzik.

A világháború óta mindjobban szervezkedő kapitalizmus a világ új felosztásáért ragadott fegyvert. Nem azért akarják felosztani, mert haragszanak egymásra, hanem a monopóliok erősödése által felgyülemlett óriási tőkének új piacot kell találni. Az uralkodó osztály a piacot a „tőke ereje” és „nemzeti erők” szerint akarja felosztani, mert az árútermelés korszakában ez másként nem is lehetséges. Az imperialista nagyhatalmak pénzcsoportjai egyeduralomra törekszenek a világpiacokon. A német AEG, a német acéltrösztök a háború előtti egyenrangú félből másodrangúvá süllyedtek a világpiacon. Az 1907-es szerződés értelmében az Egyesült Államok villamossági iparának trösztje a GEG és a németországi AEG felosztották egymásközt a piacot. Kanada és USA az